

1. Toteuttajan nimi

Pyhän Henrikin Pyhiinvaellusyhdistys ry.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Pyhän Henrikin tie eläväksi, hankenumero 131248

3. Yhteenvedo hankkeesta

Hankkeen tavoitteena oli mahdollistaa myös yksittäiselle vaeltajalle reitillä kulkeminen ja siten luoda kaikki tarpeelliset palvelut sisältävä brändi.

Tavoitteet saavutettiin hyvin. Kuitenkin erityisesti ruoka- ja majoituspalvelujen järjestäminen oli ongelmallista ja tehtävää jäi myös myöhemmille vuosille. Ensimmäiset yksittäiset vaeltajat ovat kesällä 2024 jo testanneet reitin palveluja.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

a. ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Pyhän Henrikin tie eläväksi-hanke on alueiden välinen kehittämishanke, jonka päätavoitteena on matkailullisen ja kulttuurillisen brändin luominen Pyhän Henrikin reitille. Reitin eri kohteet ja toimijat kootaan koordinoitusti yhteen brändin alle selvitystyön jälkeen. Hankkeen jälkeen kohteet tekevät koordinoitua yhteistyötä, josta vetovastuu on sovittu yhteisesti. Pyhän Henrikin tien markkinoinnissa huomioidaan etenkin ekologisuus, lähiruoka ja -matkailu. Hanke liittyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan ja sen toteuttamiseen

b. hankkeen tavoitteet lueteltuina

Matkailullisen ja kulttuurillisen brändin luominen reitille.

Reitin kohteiden ja toimijoiden (mm. matkailualan yritykset) verkostoituminen ja yhteistyön koordinointi.

Reitin kunnostaminen ekologisesti.

Aineettoman kulttuuriperinnön kerääminen muistiin.

Reitin vieminen sähköiselle kartta-alustalle, laadukkaan esitteen laatiminen, älytekniikan hyödyntäminen reitin kulkemisessa.

Maanomistajien hyväksyntä reitin kulkuoikeudesta.

4.2 Hankkeen toteutus 3.8.2020-31.7.2024

a. toimenpiteet

Rahoituspäätöksen yhteydessä hankkeelle nimettiin ohjausryhmä, johon Varsinais-Suomen ELY-keskus nimesi edustajakseen Jarmo Lammisen. Ohjausryhmään kutsuttiin myöhemmin Rauni Halonen, vpj (Leader Pyhäjärvisseutu, myöhempi Leader Satasilta), Taina Simola (Leader Jokivarsikumppanit), Eeva Mettala-Willberg (Leader Varsin Hyvä), Ulla Kallio (Leader Ravakka), Jaana Mälkki/Lauri Penkkimäki (Leader Karhuseutu). Pyhän Henrikin Pyhiinvaellusyhdistyksen hallituksesta ohjausryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Jouni Elomaa ja jäseneksi Päivi Punta. Ohjausryhmän sihteerinä toimi Terttu Pesonen-Säilä 31.8.2021 alkaen. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana yhteensä 5 kertaa: vuoden 2021 aikana kaksi kertaa, vuosina 2022, 2023 ja 2024 kunakin vuonna yhden kerran.

Hankkeelle palkattiin 3.8.2020 alkaen osa-aikainen (80 tuntia/kk) projektipäällikkö Mirja-Riitta Sjöholm. Työntekijän tueksi nimettiin johtoryhmä, johon kuuluivat Jouni Elomaa (Pyhiinvaellusyhdistyksen puheenjohtaja), Sirkka-Liisa Lattu (yhdistyksen varapuheenjohtaja), Kalevi Salmi (yhdistyksen sihteeri) sekä Päivi Punta (yhdistyksen rahastonhoitaja). Johtoryhmä kokoontui keskimäärin kerran kuukaudessa ja kokouksista on laadittu pöytäkirjat. Lisäksi järjestettiin muutamia teemakokouksia, joista on laadittu muistiot.

Syksyn 2020 aikana hanke järjesti kuntakiertueen, jossa esiteltiin hanketta kaikissa kahdeksassa reitin varren kunnassa. Tilaisuuksiin kutsuttiin kuntien ja seurakuntien edustajia sekä kunnissa toimivien yhdistysten aktiiveja ja reitin varrella toimivia yrittäjiä. Tilaisuuksissa oli mukana myös BikeMenu-Pyöräile ja Nauti-hankkeesta Jouko Parviainen. Tilaisuuksiin osallistui noin 12-25 henkilöä/tilaisuus. Tilaisuuksissa tehtiin myös ryhmätöitä, joista laadittiin koosteet ja ne analysoitiin myöhemmin hankkeen kuluessa.

Projektipäällikön työsuhde päättyi 31.3.2021 pitkän sairausloman jälkeen. Tämän jälkeen päädyttiin ratkaisuun, jonka mukaan suunnitelman mukainen viikkotuntimäärä jaettiin rahoittajan suostumuksella useammalle osa-aikaiselle henkilölle. Terttu Pesonen-Säilä aloitti yleiskoordinaattorina ja johtoryhmän sihteerinä 14.6.2021. Eila Hoffren ryhtyi valmistelemaan maanomistajasopimuksia heinäkuussa 2021. Pyhiinvaellusreitin kartoittaminen aloitettiin vuoden 2021 aikana talkootyönä maastossa kävellen ja pyöräillen. Samanaikaisesti ryhdyttiin keräämään myös reittiin ja sen historiaan liittyvää materiaalia, joka on tallennettu sähköiseen muotoon.

Hankkeelle luotiin omat verkko- ja fb-sivut, joita päivitettiin vapaaehtoisvoimin. Pyhän Henrikin pyhiinvaellusreitin tunnuksen/logon suunnittelua varten pyydettiin tarjoukset neljältä palveluntuottajalta, joista suunnittelijaksi valittiin MainosNummi Ay Säkylän Köyliöstä. Vuoden 2021 lopulla päätettiin vielä yhden uuden osa-aikaisen työntekijän palkkaamisesta reitin uudistamisen ja kunnossapidon suunnittelu- ja toteuttamistehtäviin. Sampo Rouhiainen aloitti työnsä tässä tehtävässä 1.4.2022.

Kaikki em. osa- ja määräaikaiset toimet täytettiin ns. ”hiljaisella” haulla yhteistyöverkostoa hyödyntäen. Hankkeesta julkaistiin useita lehtiartikkeleita ja sitä esiteltiin yhteistyökumppaneiden eri tilaisuuksissa sekä myös esim. Säkylän toriyleisölle 9.6.2022.

Yhteistyöneuvottelut vaellusreitin maanomistajien kanssa saatiin päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä, jolloin kirjallisia sopimuksia oli tehty 29. Joitakin sopimuksia oli kuitenkin jätettävä vain suullisen sopimuksen varaan ja joiltakin osin yhteydenottoihin ei saatu mitään vastauksia. Reittiä kartoitettiin ja osin myös kunnostettiin talkootyönä Sampo Rouhiaisen johdolla. Majoitus- ja ruokapalvelujen tarkempaa kartoitusta jatkettiin, ja sen ohella selvitettiin mahdollisuutta perustaa infopiste reitin puolivälin seudulle. Neuvotteluja käytiin mm. Yläneen Luontokapinetin ja Säkylän Kristallirannan kanssa. Köyliössä sijaitsevan Kirkkokarin erityiskysymyksistä neuvoteltiin Satakunnan Museon, paikallisen maanomistajan sekä useiden kyläyhdistysten edustajien kanssa.

Reittiesitteen ja opasteiden suunnittelu- ja taittotyöstä tehtiin tarjouspyyntökierros, jonka pohjalta tehtävään valittiin MainosNerg Turusta. Reitin maastoon merkitsemisessä tarvittu materiaali hankittiin myös samalta palveluntuottajalta, kuten myös kaikki painotyöt hankkeen loppuvaiheessa. Materiaalivalinnoissa keskeisenä lähtökohtana oli tuotteiden ekologinen kestävyys. Reitin gps- kartannus toteutettiin alkukesästä 2023 ja viimeiset tarkennukset tehtiin vuoden 2023 loppuun mennessä. Uusi reittiesite karttoineen valmisteltiin kevään ja kesän 2023 aikana ja esitteisiin toteutettiin myös QR-koodit. Reittiesitteitä painettiin suomeksi 6000 kpl, ruotsiksi 2000 kpl ja englanniksi 2000 kpl.

Kun reitin kulku maastossa saatiin varmistettua ja painatetut merkitämateriaalit saatiin käyttöön, voitiin elokuussa 2023 aloittaa merkintätyöt maastossa. Syksyllä 2023 kesken jääneet merkinnät saatettiin päätökseen toukokuussa 2024. Merkinnät hoidettiin pääosin talkootöinä Sampo Rouhiaisen toimiessa työnjohtajana.

Reitin ruoka- ja majoituspalvelujen varmistamiseksi päädyttiin vuoden 2024 keväällä perustamaan kahdeksan info- ja palvelupistettä, joissa kaikissa on peruspalveluina mahdollisuus juomaveden saantiin ja WC`n käyttöön sekä mahdollisuus lepoetkeen sekä suojaan sateelta. Kohteet tarjoavat itse myös vaihtelevan määrän muita palveluja ja joka tapauksessa niiden kautta on mahdollista kysellä ja saada erilaisia palveluja. Info- ja palvelupisteet ovat pohjoisesta etelään lueteltuina: Peipohjan asema Kokemäellä, Yttilän museokoulu Säskylän Köyliössä, Kristalliranta Säskylässä, Luontokapinetti Pöytyän Yläneellä, Pappilan luhti Nousiaisissa, Ruskon kirkonmäki, Kokoushotelli Linnasmäki Turussa ja Pyhiinvaelluskeskus Turussa.

Huhti-toukokuussa 2024 sekä karttaesite että kävely- ja pyöräilyreitit siirrettiin sähköisinä karttoina vaeltajien käyttöön yhdistyksen kotisivuille henrikinvaellus.fi. Samoin työstettiin reittitiedostot valmiiksi ja siirrettiin gpx-tiedostoina yhdistyksen kotisivuille, josta ne ovat ladattavissa vaeltajan käyttämään karttaohjelmaan.

Aineettoman kulttuuriperinnön keruussa ei käytetty palkattua henkilökuntaa ja materiaalia talletettiin yhdistyksen sähköpostin driveen sitä mukaa kun ”sitä eteen tuli”.

Hankkeen yleiseksi, kaiken kattavaksi, tavoitteeksi asetettu reitin brändin luominen aloitettiin logon uudistamisella. Työskentely on koko ajan tapahtunut siihen nojaten ja sen varassa brändistä myös muodostuu kokonaisuus: Merkinnät maastossa toteutettiin luontoystävällisin materiaalein. Karttaesite painettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, qr-koodein varustettuna ja esite vietiin myös kotisivuille digitaalisena versiona. Myös sähköinen versio reittikartasta toteutettiin kotisivuille. Samoin sekä pyöräily- että kävelyreitti siirrettiin kotisivuille ladattavina gpx-tiedostoina. Reitin majoitus- ja ruokapalvelut rakennettiin kahdeksan info- ja palvelupisteen varaan.

Hankkeen loppujuhllaisuudet pidettiin Yläneen Luontokapinetyssä 19.6.2024. Loppujuhllaisuus-tapahtuman osana suoritettiin lyhyt pyhiinvaellus Yläneen kirkolle. Samoin hankkeen yhteistyötahoille tarjottiin mahdollisuus osallistua joko lyhyeen pyhiinvaellukseen ja sen jälkeen messuun Köyliön Kirkkokarilla 16.6.2024 tai Kesä-Heikkinä 18.6.2024 vaellukseen Nousiaisista Turun Tuomiokirkolle.

Talkootöitä tehtiin koko hankkeen ajan pääosin omin voimin. Kuitenkin useimmissa maastotöissä töitä ohjasi ja valvoi eräopas Sampo Rouhiainen. Talkootöiden kokonaismäärä oli 633,80 tuntia euroina 11091,50.

b. aikataulu

Hankepäättös saatiin 25.9.2020 ajalle 3.8.2020-3.8.2022. Hankkeen lopulliseksi toteutusajaksi muodostui kuitenkin 3.8.2020-3.8.2024, sillä lisäaikaa toteutukselle saatiin kahdesti 28.8.2022 ja 31.8.2023, aina vuodeksi kerrallaan. Kahden vuoden toteutusajan muuttuminen neljäksi vuodeksi muutti kokonaan suunnitelmien toteutusaikataulut. Niinpä hankkeen toteutuksen toimenpiteet-kohdassa on kuvattu aikataulut tarkemmin.

c. resurssit

Hankkeeseen lähdetessä yhdistyksellä oli omaa rahaa niukasti. Reitinvarren kunnat, seurakunnat ja muut yhteistyökumppanit ovat aina tukeneet toimintaamme kannatusjäsenyys-rahoin ja tämä jatkui hankkeenkin aikana. Yhdistyksessä on aina tehty reitin huoltotyöt, ja pyhiinvaelluksen järjestelyjen vaativat tehtävät talkootöinä. Hankkeen aikana tarve talkootöille oli iso, mutta yksityinen vastikkeeton työ voitiin kuitenkin hoitaa talkootöiden avulla. Yhdistys otti Säkylän kunnalta lainaa 30000 euroa. Hankkeen toteutuksesta johtuvien, maksatushakujen viivästelyjen takia jouduttiin lisäksi ottamaan yksityishenkilöiltä lyhytaikaisia lainoja 7000 euroa ja 4000 euroa ja 1000 euroa.

d. toteutuksen organisaatio

Yhdistyksen hallitus nimesi hankkeelle johtoryhmän vastaamaan hankkeen käytännön toimenpiteistä. Ryhmän puheenjohtajaksi hallitus nimesi yhdistyksen puheenjohtaja Jouni Elomaan, sekä jäseniksi yhdistyksen varapuheenjohtaja Sirkka-Liisa Latun, yhdistyksen sihteerin Kalevi Salmin sekä yhdistyksen rahastonhoitaja Päivi Puntan. Johtoryhmän sihteerinä toimi Kalevi Salmi 31.8.2021 asti, jolloin tehtävät siirtyivät hankkeen yleiskoordinaattoriksi nimetyille Terttu Pesonen-Säilälle.

Hankkeelle nimetyssä ohjausryhmässä yhdistystä edustivat puheenjohtaja Jouni Elomaa, joka toimi myös ohjausryhmän puheenjohtajana, sekä Päivi Punta, joka toimi ohjausryhmän sihteerinä. Päivi Puntan tilalle ohjausryhmän sihteeriksi tuli 31.8.2021 alkaen Terttu Pesonen-Säilä.

Päivi Punta vastasi hankkeen maksatuksesta ja rahoista kesään 2023 asti.

Tällöin sekä yhdistyksen että hankkeen kirjanpito siirrettiin Säkylän Tilitoimistoon. Samalla Terttu Pesosen pääasialliseksi tehtäväksi muodostui maksatushakemusten valmistelu ja aiempien virheiden korjaaminen yhteistyössä Säkylän Tilitoimiston kanssa. Kalevi Salmin tehtäväksi tuli tässä vaiheessa laskujen maksamisesta huolehtiminen ja laskujen koordinointi. Vuoden 2024 alusta yhdistyksen rahastonhoitajaksi nimetty Kalevi Salmi vastasi hankkeen taloudesta ja Terttu Pesonen-Säilä hoiti edelleen maksatushakemuksia. Pesonen-Säilän sairastuttua siirtyivät myös maksatushakemuksiin liittyvät tehtävät Kalevi Salmille.

Hankkeen työntekijöinä toimivat Mirja-Riitta Sjöholm, Terttu Pesonen-Säilä, Eila Hoffren sekä Sampo Rouhiainen. Heidän työtehtävänsä on selostettu tarkemmin hankkeen toteutuksen kohdassa a. toimenpiteet

e. kustannukset ja rahoitus

Hankkeen aikana tehtiin useita kertoja momenttimuutoksia ja myös joitakin momentteja yhdistettiin. Hankkeen kokonaisrahoitus pysyi kuitenkin muuttumattomana. Rahoitus on alla esitetty viimeisen hyväksytyn momenttirakenteen mukaisesti.

Momentti	Hyväksytty hankepääätös	Toteuma 2020-2023	Toteuma 2024	Toteuma 2020-2024
Palkat	36360	24634,22	12439,28	37073,5
Ostopalvelut	18600	20716,67	305,78	21022,45
Muut välittömät kulut	5878	4592,95		4592,95
Laskennalliset yleiskust.	8726,4	5912,2	2985,42	8897,62
Vastikkeeton työ	9739,02	8442,34	2649,16	11091,5
Kustannukset yhteensä	79303,42	64298,18	18379,64	82677,82

f. raportointi ja seuranta

Hankkeen toteutumisesta on raportoitu ohjeiden mukaan Ely- keskuskeskseen, vuosiraporttien avulla ja maksatushakemusten yhteydessä. Raportointi ei ole antanut kuitenkaan kovin selkeää kuvaa hankkeen etenemisestä eikä siitä, että hankkeen tavoitteet ovat kuitenkin toteutuneet hyvin. Sekä raportoinnin että seurannan ongelmat johtuivat toteutusoletukset ja riskit- kohdassa kerrotuista yllättävistä vaikeuksista.

Hankkeen ohjausryhmää informointiin hankkeen tilanteista kutsumalla se kokoon viidesti; 2 kertaa vuonna 2021 ja seuraavina vuosina kunakin kerran. Hankkeen pääasiallisena raportointikanavana toimivat yhdistyksen kotisivut osoitteessa henrikinvaellus.fi.

Koko hankkeen ajan raportoitiin lehdistölle tapahtumista ja alueen lehdissä julkaistiinkin huomattava määrä erikokoisia artikkeleita.

g. toteutusoletukset ja riskit

Oli oletettavaa, että saamme kokoon tavalla tai toisella tarvittavan omarahoitusosuuden. Tämä asia hoituikin suunnitellusti. Talkootöihin tulijoiden löytymisen oletimme olevan helppoa ja näin olikin. Sen sijaan niihin liittyvien talkoolomakkeiden täyttäminen ja kokoaminen olisi pitänyt

organisoida paremmin. Oletuksena oli, että päätoimisesti tiliasioita hoitava rahastonhoitajamme olisi selvinnyt kivuitta raha-asioiden hoidosta ja maksatushakemusten teosta. Näissä esiin tulleet ongelmat selvisivät meille turhan myöhään, jonka vuoksi hankkeessa jouduttiin tekemään paljon työtä asioiden selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Näin yhdistykselle syntyi myös ylimääräisiä maksujen korko- ja myöhästymiskuluja, jonka lisäksi maksuasioiden selvittelyyn tarvittava aika oli poissa tehtävistä, jotka alun perin oli ajateltu tehdä.

4.3 Yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneitamme hankkeessa olivat: Pyhiinvaelluskeskus, BikeMenu-Pyöräile ja Nauti-hanke, reitin varren kunnat ja seurakunnat, Op Alasatakunta, Köyliö-seura, Säkylä-seura, Turun NNKY, alueen kyläyhdistykset, Lions-järjestöt, alueella matkailupalveluja tuottavat yrittäjät ja yhdistykset, alueen opasyhdistykset.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Kaikki osa-alueet kokoavan brändin luominen reitille onnistui erinomaisesti: reitti merkittiin maastoon, merkintämateriaalit ovat luontoystävällisiä, reitistä tehtiin kolmella kielellä karta-esite, jota jaettiin reitin varren kuntiin ja seurakuntiin ja alueen matkailupalveluja tarjoaville yrityksille ja yhteisöille. Yhdistyksen kotisivuille toteutettiin digitaalisena versiona tämä kartta- esite sekä reitit sähköisellä kartalla. Samoin yhdistyksen sivustolta ovat sekä pyöräily- että kävelyreitti ladattavissa gpx-tiedostoina vaeltajan omaan karttasovellukseen.

Reitin varrelle ideoitiin 8 info- ja palvelupistettä auttamaan vaeltajia majoitus- ja ruoka- ja muidenkin palvelujen suunnittelussa. Palvelupisteet pystyvät jo tässä vaiheessa järjestämään yöpymispalveluja joko itse tai lähialueillaan.

Tavoite aikaansaada sellaiset järjestelyt ja palvelut, että myös yksittäiset vaeltajat voisivat kulkea reitillä, on käytännössä toteutunut. Tosin ateriapalvelujen järjestelyissä on vielä hankkeen jälkeen selvitettävää.

Hankkeen aikana Pyhän Henrikin tien vaellusreitti oli kaikissa alueen kunnissa ”näkösällä” ja ihmisten huulilla laajasti, ja tietoisuus reitin olemassaolosta, sijainnista ja merkityksestä lisääntyi merkittävästi.

Hankkeemme on innostanut reitin varren ja reitin lähikuntien muitakin toimijoita omiin hankkeisiinsa. Konkreettisena esimerkkinä on Nousiaisten seurakunta, joka on hyödyntänyt reittiä luomalla värityskirjan ja lasten pyhiinvaellusoppaan, järjestämällä omia vaelluksia reitillä eri ikäisille kohderyhmille sekä käyttänyt tätä brändiä jopa uusia työntekijöitä rekrytoidessaan.

Yhdistyksemme puheenjohtaja on kansainvälisten suhteittensa kautta tehnyt reittiämme tunnetuksi myös Ruotsissa ja Virossa välittäen tietoa ko. maiden pyhiinvaellustoimijoille.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

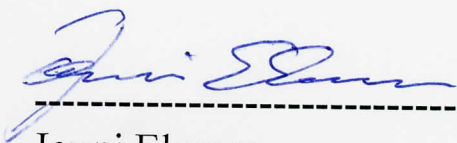
Pyhän Henrikin Pyhiinvaellusyhdistys huolehtii jatkossakin sääntöjensä mukaan Pyhän Henrikin tien käytettävyydestä. Tämä hanke toi uuden tehtävän huolehtia aktiivisesti myös yksittäisten vaeltajien mahdollisuuksista vaeltaa reitillä.

Yhdistyksen kotisivuilta vaeltajat saavat jatkossakin reittiin liittyvät tärkeimmät ohjeet ja neuvot.

Reittimme näkyvyyttä lisätään erilaisissa retkeilysovelluksissa.

Yhdistys nimeää reitin palveluvastaavan, joka pitää aktiivisesti yhteyttä alueellisiin info- ja palvelupisteisiin.

6. Turku 15.8.2024

Jouni Elomaa

Puheenjohtaja, Pyhän Henrikin Pyhiinvaellusyhdistys ry.

Liite: Pyhän Henrikin tie eläväksi- loppuraportin liite